

ACC. N:R **M. 10413:1-2.**

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Mfr. Ljöberg*

Härad: *Västbo*

Adress: *Lanna*

Socken: *Kulltorp*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1947*

Född år *1877* i *Lanna, Kulltorps sn.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prestaren

s. 1-2.

LUF 60.

M. 10413 :/.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Alfr. Sjöberg,
Härad: Västbo. Adress: Lanna.
Socken: Kulltorp. Berättat av:
Uppteckningsår: 1947. Född år: 1877 i Lanna, Kulltorps sn.

Prestaver. LuF. 60.

Att bära prestaver vid begravningar var en sed som var så gott som okänd här ända in på 1870-talet. Och har sålunda inte så värt gamla anor inom Kulltorps socken. Prestavering har heller inte förekommit så många gånger. Det är endast de florbhängda stavarna och ingalunda de personer som bära dessa som åsyftas med ordet prestaver. Varken uti kyrkans arkiv eller i gamla handlingar från familjegårdar har det kunnat hittas några anteckningar, ej heller några traditioner vet berätta att prestavering förekommit före denna tidpunkt. Det kanhända till stor del berodde på att det var sparsamt med herrskap inom socknen. Den första begravning i socknen, vid vilken prestavering förekommit, lär enligt vad gamla personer berättat, då den häradshövding N.P. Lagerbjelke jordfästes.

Varför det är troligt att det var vid detta tillfälle bruket infördes här. Sedan förekom prestavering vid hovrättsrådet C.O. Lagerbjelkes från Aggarp begravning 1891. Denne var en brorson till ovannämnde häradshövding Lagerbjelke. Sedan förekom detta bruk 1897 då kyrkoherde G. Colliander fördes till densista vilan. Vid detta tillfälle fördes prestaverna av kontraktsprosten Sandström i Västbo-Ås och kyrkoherde Sandström från Reitele. Senast förekom detta bruk vid kyrkoherde L. Bergdals begravning. Då prestaverna fördes av kontraktsprost Johansson i Forsheda och kyrkoherde Algulin i Bolmsö.

Prestaverna bestodo av ett par en och en halv meter långa florbhängda och svartlackerade stavar. Och ha när alltid varit av samma utseende. De ägas av kyrkan och utlånas då prestavering förekommer. Så vitt känt är har prestavering endast förekommit när någon av herrskaperna från ~~Aggarp~~ Aggarp eller någon kyrkoherde förts till graven. Men någon bestämmelse om när prestavering skall förekomma finnes ej. Men det har förekommit endast då förnämligt folk begravts.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 10413:2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Alfr. Ljöberg
Härad: Västbo Adress: Lanna
Socken: Kulltorp Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år 1877 i Lanna, Kulltorps sn.

Då någon prästman avlidit har det alltid varit ämbetsbröder som fört prestaverna. Annars har detta utförts av släktingar eller vänner. Men i grannsocknarna har det förekommit att kyrvärdar eller ansedda hemmansägare ~~nu~~ anförtrots detta uppdrag. Knektarna i orten hade inte någon särskild funktion vid begravingar på senare tid. Men det berättats att vid 1800-talets mitt, om någon militärperson begravdes, skulle socknens alla knektar infinna sig och i full parad med gevär under befäl av någon korpral eller om det fanns någon underofficer i socknen, för att efter jordfästningen skjuta en salva över graven. Man ville på detta sätt hedra fosterlandets försvarare. Upptecknarens farfar hade varit med vid flera sådana tillfällen. Här i socknen ha alltid de båda prestaverande gått före kistan. I andra socknar lär det ha förekommit att den ene av de prestaverande gått före och den andre efter kistan.

Det brukas vid begravingar här att de som stått den avlidne närmast i livet såsom ~~maka~~ maka och barn, gått närmast efter kistan och sedan de övriga släktingarna och därefter grannar och vänner. Denna processionsordning tillämpas under hela färden till kyrkan och begravningsplatsen.

Under hela jordfästningsceremonien stå de båda prestaverandena en på vardera sidan om kistan i stram givaktställning medan stavarna ställas lutande mot kistan. Sedan denna sänkts i graven sänkas prestaverna över densamma. Gravkorset har troligen ej brukats här, åtminstone finnes det ej något minne därom. Men vid något tillfälle har det förekommit att ett helt litet kors fästats på toppen av prestaverna. Vid andra tillfällen än begravingar har aldrig prestavering förekommit här.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!